

Kadettiipiirit 100 vuotta

Kadettiipiirien perustamista tuli 4. huhtikuuta 2024 kuluneeksi 100 vuotta. Kadettikunta järjesti juhluvuoden kunniaksi seminaarin 11. huhtikuuta Maanpuolustuskorkeakoululla Santahaminassa. Artikkelin perustuu Kadettikunnan pääsihteerin, eversti evp Heikki Pohjan juhlaseminaarissa pitämään historiakatsaukseen.

Ensimmäisen kadettikurssin upseerit perustivat Kadettikunnan 27. tammikuuta 1921. Vuosisataan mahtuu paljon tapahtumia, muutoksia, viime sotiemme aika sekä lukuisia muita ympäröivässä yhteiskunnassa tapahtuneita ilmiöitä – yhtenä viimeisimpänä Suomen sotilaallinen liittoutuminen.

Yhdistyksen ja yhteisön säilyminen ajallisesti näin pitkään toimintakykyisenä ja elinvoimaisena ei ole itsestäänselvyys. Kadettikunnasta muodostui kuitenkin alusta lähtien luja yhteisö, ja yhdistys on säilynyt vuosikymmenten muutoksissa toimintakykyisenä ja elinvoimaisena.

Kadettikunta perustetaan

Tammikuussa 1921 vuotta aikaisemmin valmistuneita ensimmäisen kadettikurssin upseereja kokoontui muistelemaan kurssikokemuksiaan Kadettikouluun Arkadian mäelle. Kokoontumisen yhteydessä pidetystä pöytäkirjasta käy ilmi se, ettei tapaamisen painopisteenä ollut menneiden muistelu, vaan ennen kaikkea tulevaisuuteen katsominen ja yhteisöllisyyden vakiinnuttaminen. Näistä lähtöaskelista ja tästä tapaamisesta syntyi ja perustettiin *Kadettikunta – Kadettkåren*. Kadettikunnan ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin luutnantti Matti Alftan.

Perustamisajankohta ei asetelmiltaan ollut helppo. Vielä 1920-luvun alussa Suomen puolustuslaitoksen upseeristo oli koulutukseltaan varsin epäyhtenäinen, ja se koostui neljästä toisistaan erilaisesta koulutustaustasta. Upseerikunnan kuppikuntaisuus Venäjän vallan aikana koulutuksensa saaneiden upseerien, itsenäisyyden alussa erilaisilla pikakursseilla koulutettujen upseerien, Saksassa koulutuksen saaneiden jääkärien ja Suomen kadettikoulun kasvattien välillä oli olemassa.

Nuorimpana ja lukumääräisesti pienimpänä ryhmänä kadettiupseerien vaikutusmahdollisuudet olivat melko vähäiset. Juuri siksi heidän keskuudessaan syntyi tarve ja halu syventää kurssiaikaista yhteenkuuluvuutta ja jatkaa kadettikurssilla syntyneitä toverisiteitä.

Kadettikunnan tarkoituksena oli ylläpitää yhteyttä jäseniensä kesken sekä kehittää niin omassa kuin muunkin upseeriston keskuudessa yhteenkuuluvaisuutta, toveruutta ja suomalaista upseerihenkeä.

Kadettiipiireistä alueorganisaatio

Kadettikunnan yhdistystoiminnan virallistamisesta käytiin 1920-luvun alkupuolella vilkasta ja osin ristiriitaistakin keskustelua. Kadettikunnan säännöt merkittiin yhdistysrekisteriin sosiaaliministeriössä viimein 23. tammikuuta 1924. Kadettikunta–Kadettkåren r.y. oli saavuttanut muodollisesti täysivaltaisen yhdistyksen aseman.

Kadettikunnan sääntöjen tultua merkittyä yhdistysrekisteriin oli toteutettava uudet järjestäytymistoimenpiteet. Epävirallisen kauden johtokunta pyysi vapautusta tehtävistään. Se myönnettiin tehdyn perustamistyön saadessa kokoukselta kiitosmaininnan. Kokous valitsi uudeksi puheenjohtajaksi kapteeni Ragnar Gröningin ja johtokuntakin uusiutui hieman.

Uusi johtokunta ryhtyi ponnekkaasti töihin. Organisaatiota kehitettiin siten, että yhdistyksen asiamiehet nimettiin eri varuskuntiin. Tämä päätös tehtiin johtokunnan kokouksessa Katajanokan Upseerikerholla 4. huhtikuuta 1924, ja tästä päivästä muodostui siten kadettipiirien perustamisen vuosipäivä.

Päätös johti myöhemmin piirijakoon ja piiritoimikuntiin. On paikallaan tässä yhteydessä todeta ensimmäiset asiamiehet ja heidän toimipaikkansa senkin vuoksi, että samalla tunnustetaan vuoden 1924 keskeiset varuskunnat Suomessa. Merivoimien eikä ilmavoimien varuskuntia ollut ensimmäisessä asiamiesten nimittämisessä. Se johtui siitä, että niissä kadettiupseerien määrä oli vielä niin pieni.

Kadettikunnan toiminnan linjaukset tässä vaiheessa kohdentuivat kahdelle alueelle. Ensinnäkin jäsenistön yhteishengen sekä keskinäisen aktiviteetin luomiseen ja ylläpitämiseen. Toisena tavoitteena oli vakiinnuttaa kadettiupseeriston asema Puolustusvoimien muiden upseeriryhmien keskuudessa.

Muutoksia piirijaossa

Kadettikunnan organisaatiota kehitettiin vuosien varrella. Vuonna 1926 katsottiin olevan mahdollista muodostaa kaksi uutta piiriä, toinen laivastoupseereille ja toinen ilmavoimien kadettiupseereille. Piirien keskuspaikoiksi tulivat laivastolle Suomenlinna ja Ilmavoimien kohdalla Santahamina.

Jäsenten aktiivisuus lisääntyi, ja asiamiehet pyysivät johtokunnalta ohjeita erityisten kadettikerhojen perustamisesta varuskuntiin. Helsinki, jossa oli kerhotoimintaa jo vuonna 1924, toimi tässä suhteessa esikuvana. Muun muassa Viipuriin perustettiin Viipurin Kadettikerho. Kerhot järjestivät upseerikokoontumisten ohella tanssiaisia ja rekiretkiä sekä ohjelmaa myös perheen pienimmille.

Piirijakoa tarkistettiin ajan mittaan. Muun muassa Käkisalmen upseerit irtautuivat aiemmasta Viipurin kadettipiiristä ja samalla tavalla syntyivät Sortavalan ja Kajaanin piirit.

Merkittävä organisaatiotarkistus – oikeastaan ensimmäinen hallinnollinen muutos – toteutettiin vuonna 1930. Tuolloin otettiin käyttöön perusjärjestely, jonka mukaan Kadettikunta jaettiin paikallisesti 24 kadettipiiriin. Ne olivat Hamina, Hanko, Helsinki, Hämeenlinna, Kajaani, Kouvola-Koria, Kuopio, Käkisalmi, Lahti, Lappeenranta, Mikkeli, Oulu, Riihimäki, Santahamina, Sortavala, Suomenlinna, Terijoki, Turku, Tuusula, Vaasa, Valkjärvi ja Viipuri. Ilmavoimien ja laivaston piirit olivat koko valtakunnan käsitteleviä.

Piirin johdossa oli piiritoimikunta, jossa oli puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, sihteeri, rahastonhoitaja eli rahastaja – kuten sen aikakauden asiakirjoissa mainittiin. Kadettipiiriin kuuluivat varuskunnat ja joukko-osastot eli yhdysosastot, joita johtivat yhdysmiehet ja

alirahastajat. Ulkomailla oleviin jäseniin hoiti yhteyttä Kadettikunnan sihteeri. Tämä oli eräänlainen 25. kadettipiiri.

Kadettipiirijako oli jatkuvasti elävä organisaatio, sillä se muuttui joukko-osastojen myötä ja usein myös kadettiupseerimäärien mukaan. Vuoden 1930 piirijakoon jouduttiinkin tekemään laaja muutos vuonna 1934 puolustuslaitoksen siirtyessä aluejärjestelmään. Tällöin maa jaettiin 34 kadettipiiriin, jotka olivat Hamina, Hanko, Helsinki, Hämeenlinna, Ilmavoimat, Jaakkima, Joensuu, Jyväskylä, Kajaani, Kiviniemi, Korja, Kouvola, Kuopio, Käkisalmi, Lahti, Laivasto, Lappeenranta, Mikkeli, Oulu, Pohjanmaa, Riihimäki, Rovaniemi, Salmi, Santahamina, Savonlinna, Sortavala, Suomenlinna, Tampere, Terijoki, Turku, Tuusula, Vaasa, Valkjärvi, ja Viipuri. Organisaatio perustui käyttöön tulleeseen alueelliseen järjestelyyn. Muutos helpotti erityisesti evp-upseerien piireihin kuulumista.

Tammikuussa 1939 Ilmavoimien piiri jaettiin Immolan, Kauhavan, Suur-Merijoen ja Utin piireihin. Samalla määritettiin uudelleen Helsingin ja sen kanssa samaan suurvaruskuntaan kuuluvien laivaston, Santahaminan ja Suomenlinnan piirien rajat sekä perustettiin Helsingin piirin pienentämiseksi Uudenmaan kadettipiiri. Talvisodan syttyessä maa oli jaettu kaikkiaan 37 kadettipiiriin. Ne olivat Hamina, Hanko, Helsinki, Hämeenlinna, Immola, Jaakkima, Joensuu, Jyväskylä, Kajaani, Kauhana, Kiviniemi, Korja, Kouvola, Kuopio, Käkisalmi, Lahti, Laivasto, Lappeenranta, Mikkeli, Oulu, Pohjanmaa, Riihimäki, Rovaniemi, Salmi, Santahamina, Savonlinna, Sortavala, Suomenlinna, Suur-Merijoki, Tampere, Terijoki, Turku, Utti, Uusimaa, Vaasa, Valkjärvi, ja Viipuri.

Kadettikunnan arkipäivään kuului muutakin kuin vuosikokousten tarkoin punnitut ja sääntöjen mukaiset päätökset ja niiden toteuttaminen. Kadettipiireissä oltiin aktiivisia aloitteen tekijöitä. Esimerkiksi Kadettikoulun pienoislippuasias lähti aloitteesta liikkeelle vuonna 1936. Jäsenistölle tarjottiin lippua ostettavaksi muistoesineenä omasta kouluajastaan. Tilausmäärät olivat aluksi pieniä, mutta syksyllä 1937 niitä oli tilattu jo 242 kappaletta.

Kadettikunnan vuosikokouksessa 1937 Haminan kadettipiiri esitti yliluutnantin arvon perustamista. Sitä perusteltiin sillä, että luutnantin ja kapteenin arvon välillä oli ajallisesti pitkä hyppäys. Yliluutnantin arvon kehittäminen jäi Kadettikunnan johtokunnalle hautumaan, ja siihen palattiin vasta vuosia myöhemmin sotien jälkeen.

Uhrauksia isänmaalle

Sotavuosien voidaan perustellusti katsoa olleen kadettiupseereille aikaa, jolloin kadettilupauksessa annetut painavat sanat lunastettiin – ”Lupaan ja vakuutan minä uhraavani työni ja elämäni Isänmaalleni. En pelkää mitään kärsimyksiä, uhraan yksityisen onneni ja henkenikin tämän lupauksen puolesta”, muuttui todeksi, kun Suomi joutui ankaraan talvisotaan 30. marraskuuta 1939.

Sota löi leimansa myös Kadettikunnan toimintaan, joka keskeytyi jatkosodan alussa, kun yhdistyksen sihteeri, everstiluutnantti Olavi Huhtala komennettiin rintamajoukkoihin. Talvisodan liikekannallepanossa Huhtala määrättiin Helsingin Teollisuuspiiriin päälliköksi, hän vielä hoiti yhdistysasioita rajoitetusti palveluksensa ohessa esikuntansa väistöalueelta, Tuusulan kansalaisopistolla.

Kuitenkin kenttäpostilla sekä hallituksen avuliiden ja vastuuntuntoisten puolisoiden tuella perustoiminnot, kuten varojen keräys ja uusien jäsenten kortistointi, saatiin pidettyä jollakin tavalla yllä. Rouva Helvi Huhtala tarttui ohjaksiin ja yhdistys muuttui tavallaan perheyriykseksi. Everstiluutnantti Huhtala hoiti osan asioita kenttäpostin välityksellä ja rouva Huhtala työnsä ohella toteutti saamiaan tehtäviä. Kadettikunnan hallitus ei kokoontunut jatkosodan aikana kertaakaan.

Keskeinen Kadettikunnan toiminnan muoto oli maksujen kerääminen muun muassa ryhmävakuutuksen vuoksi. Maaliskuussa 1942 lähetettiin eri tahoilla palveleville kadettiupseereille vetoamus, jossa kehoitettiin perustamaan erityisiä keräyspiirejä. Keräystoiminta onnistuttiinkin käynnistämään jonkinlaisella menestyksellä.

Sodan aikana osoittautui, että erityisesti rintamajoukkojen keräyspiirien toiminta oli tuloksellista. Keräyspiireistä saatujen myönteisten kokemusten perusteella tammikuussa 1944 lähetettiin kehoitus perustaa kadettiupseereiden yhtymien, aluejärjestön ja puolustushaarojen puitteissa. Kesään mennessä olikin saatu toimimaan kaikkiaan 57 piiriä, joiden työskentely päättyi lyhyeen – kesän 1944 torjuntataisteluihin.

Yleisesikuntakomentaja evp Kari Huhtalan tekemän tutkimuksen *Joukkosi eessä – 1939–1945 menehtyneet kadettiupseerit ja kadetit* mukaan talvisodasta Lapin sodan päättymiseen menehtyi yhteensä 540 kadettiupseeria tai kadettia. Sodissa kaatuneiden sotilasarvoluokatkin edustivat koko kadettiupseeristoa, sillä uhrinsa isänmaalle antoivat upseerit kadetista kenraaliin.

Paluu rauhan aikaan

Sotatoimien päättyminen merkitsi Kadettikunnalle ja kadettiupseereille paitsi siirtymistä rauhanajan oloihin myös uuden ja vaikean taipaleen alkamista. Edessä oli suuret yhteiskunnalliset muutokset sekä rauhanajan Puolustusvoimien muodostaminen. Tämä merkitsi muun muassa useiden kadettiupseerien vapauttamista palveluksesta, ja yhteensä 129 kadettiupseeria koki tämän kohtalon. Kadettikunnan sekä Upseeriliiton tukemismahdollisuudet heille jäivät varsin pieniksi. Samaan aikaan jatkettiin myös kaatuneiden kadettiveljien omaisten avustustoimintaa muun muassa päivärahakeräyksellä.

Kadettikunnan toiminta elvytettiin ja käynnistettiin uudelleen heti Lapin sodan päätösvaiheissa vuonna 1945. Raskaista sotavuosista ja kadettiupseeristoa kohdanneista tappioista huolimatta Kadettikunnan jäsenistössä uskottiin parempaan tulevaisuuteen.

Sotien jälkeen aatteellinen toiminta jäi joksikin aikaa taustalle, muiden tehtävien ollessa etusijalla. Aatteellisuutta ei kuitenkaan täysin unohdettu. Vuonna 1944 Kadettikoulun 25-vuotisjuhlaan liittyen Kadettikunta lahjoitti 10 000 markkaa kaatuneiden upseereiden muistotaulun saamiseksi. Myöhemmin Kadettikunta teki lahjoituksen samaan tarkoitukseen Merisotakoululle 40-vuotisjuhlassa vuonna 1970.

Kadettikunnan ensimmäinen sodan jälkeinen vuosikokous järjestettiin 15. huhtikuuta 1945. Kokoukseen osallistui läsnä 48 jäsentä ja valtakirjalla 1117 jäsentä. Valtakirjaedustus käsitti huomattavan osan kadettiupseeristosta, joten se osoitti, että haluttiin osallistua yhdistyksen järjestötoimintaan, vaikkei ollut itsellä mahdollisuutta saapua paikalle.

Sodanaikainen kadettipiirijako, joka edusti kenttäorganisaatiota, oli täydellisen uudistuksen tarpeessa. Vuoden 1944 piirijako käsitti siis laajimmillaan 57 kadettipiiriä. Tammikuussa 1945 laadittiin väliaikainen piirijako, mikä perustui alueperiaatteeseen noudattaen mahdollisimman suuressa määrin sotilaspiirien ja -läänien rajoja. Maaliskuussa 1945 oli toiminnassa jo 29 kadettipiiriä. Vuoden 1947 vuosikokouksessa keskusteltiin eräiden kadettipiirien tekemistä aluejaon tarkistusesityksistä.

Lopulta päädyttiin 33 kadettipiiriin, jotka olivat Hamina, Hanko, Helsinki, Hämeenlinna, Joensuu, Kainuu, Kankaanpää, Kemi, Keski-Pohjanmaa, Korja, Kouvola, Kuopio, Lahti, Lappeenranta, Luonetjärvi, Mikkeli, Munkkiniemi, Oulu, Pori, Porvoo, Riihimäki, Rovaniemi, Saaristomeri, Santahamina, Savonlinna, Seinäjoki, Sisä-Suomi, Suomenlinna, Tammisaari, Tampere, Tuusula, Utti ja Vaasa.

Heti sodan jälkeen uuden piirijaon käynnistäminen vei luonnollisesti paljon aikaa. Kadettikunnan hallitus koetti aktivoida piirit mahdollisimman nopeasti ja erityisesti oli tavoitteena saada avustusrahoitus sekä niin sanottu päivärahakeräys kuntoon. Nuorten upseerien kasvatustoimintakin aloitettiin vähitellen. Joissakin piireissä paneuduttiin asiaan syvällisesti, ja nimettiin erityinen kasvatuksen ylivalvoja.

Sodan jälkeen maanpuolustusaatteellisen toiminnan edellytykset eivät olleet helppoja. Liittoutuneiden Suomeen asettama valvontakomissio eritoten Neuvostoliiton johdolla pyrki vaikeuttamaan Puolustusvoimien toimintaa monin eri tavoin. Tämä heijastui osaltaan myös Kadettikunnan toimintaan. Lisäksi osa jäsenistä joutui sotasyällisysoikeuteen ja tuomittuina kuritushuoneeseen tahi muutoin kyseenalaistetuiksi sota-aikaisista tapahtumista.

Kohti toiminnan aktivoitumista

Tultaessa 1950-luvulle alkoi uusi yhteistoiminnan ja elvyttämisen kausi. Tuolloin kirkastettiin Kadettikunnan toimintaperiaatteita ja sääntöjä sekä järjestettiin uudenlaisia tilaisuuksia ja tapahtumia. Ensimmäiset muutokset Kadettikunnan sääntöihin sodan jälkeen tehtiin vuonna 1950, Vuonna 1957 tehtiin seuraavia muutoksia, joista keskeisin oli Kadettikunnan tarkoitusta käsittelevä pykälä. Uudelleenmuotoilussa painotettiin aikaisempaa enemmän aatteellisuutta sekä käännettiin katse voimakkaasti yhteiskunnan suuntaan.

Kadettikunnan toiminta 1950-luvulla keskittyi suuressa määrin perinneasioihin sekä jatkuvuuden turvaamiseen. Toinen runsaasti työtä aiheuttanut alue oli upseeriston edunvalvontatehtävät. Perinteiden avulla koetettiin ylläpitää ja toisaalta herättää jäsenistön yhteenkuuluvuutta sekä luonnollisesti viestittää yhteiskunnalle maanpuolustuksen merkitystä.

Maakuntien varhaisempaa sotahistoriaan liittyviä tapahtumia korostettiin Kadettikunnan lehdessä, Kylkiraudassa omistamalla määränumerot eri maakunnille. Kadetti piirit hankkivat pääsääntöisesti asianomaisen numeron aineiston aina ilmoitushankintaa myöten. Perinnekohteet olivat tuolloin 1808–1809 Suomen sodan aikaisia. Perinteisiin liittyi myös hautapaikkojen kunnostaminen, ja kadetti piirit saivat tehtäväkseen etsiä alueensa vanhat sotilashaudat ja kunnostaa ne.

Huomattavin piirien toimintatapa oli Kadettikunnan vuosipäivän vietto – päivällä laskettiin seppele sankarihaudoille ja illalla kokoonnuttiin naisineen iltajuhlaan. Yhdeksi Kadettikunnan perinteeksi muodostuikin vuosipäivän iltajuhla, johon liittyi myös kursseittain laulettava *Juuan Ville*.

Vähitellen ohjelmiin tulivat yhteiset retket, usein muiden upseeriyhdistysten kanssa. Taloudelliset huolet estivät kuitenkin piirien laajemman toiminnan. Monessa piirissä aloitettiin keräämään piirimaksua tapahtumien kustannusten kattamiseksi.

Vuosien saatossa alaorganisaatio muuttui. Murrosvaiheen aikana 1950- ja 1960-luvuilla muodostettiin kaksi eri piirimuotoa. Osa piireistä luokiteltiin aiemman käytännön mukaan organisaatioineen järjestötoiminnallisiksi, ja loput olivat niin sanottuja alueellisia piirejä, joissa yhteysmies hoiti piiritoiminnan tehtävät alaportaan koostuessa kadetti- ja upseerikerhoista. Piireille annettiin vapaat kädet toimintamallinsa päättämisestä. Tämän seurauksena nimikkeet ja mallit vaihtelivat hyvin usein. Vasta 1970-luvulla ryhdyttiin yhdenmukaistamaan alaorganisaatiota. Kadettikunta antoi tarvittaessa piireille toimintaohjeet. Sotien jälkeen ensimmäiset ohjeet annettiin vuonna 1947 ja seuraavat vuosina 1954, 1979, 1993, 1996, 2007 ja viimeisin on vuodelta 2022.

Kadetti-piireissä oltiin aktiivisia ja aloitteellisia, esimerkiksi Savonlinnan kadetti-piiri järjesti vuonna 1950 Haapaniemi-juhlat, joiden keksisenä teemana oli Haapaniemen Sotakoulun perinteet. Tilaisuuteen oli kunnostettu vuonna 1931 pystytetty muistomerkki ja lisäksi paljastettiin Kadettikunnan pystyttämä, koulun historiallisten muistojen paikalla osoittava tienviitta.

Helsingin piirissä oltiin aloitteellisia myös uudella tavalla, kun keskusteltiin naisjaoston perustamisesta. Ja sellainen hyväksyttiin piiritoimikunnan hallituksessa tammikuussa 1951.

Turvallisuuspoliittinen vaikuttaminen alkaa

Jo 1960-luvun alkupuolella Kadettikunnan toimintasuunnitelmissa korostettiin upseerien pitämiä esitelmää kouluissa. Pääasiallisesti kerrottiin Puolustusvoimista. Opettajat antoivat hyvän palautteen, mutta ”vanhemman herran” esiintyminen ei yleensä herättänyt kovin paljon kiinnostusta.

Todettakoon, että jo vuoden 7. lokakuuta 1955 oli Kadettikunnan hallituksen jäsen kapteeni Jaakko Valtanen pitänyt eri upseeriyhdistysten hallitusten ja niiden Helsingin alaosastojen johtokuntien jäsenille esitelmän maanpuolustushengen ja -tahdon kohottamisen sekä levittämisen tarpeellisuudesta. Esitelmä perustui Valtasen Sotakorkeakoulun diplomityön tuloksiin. Kadettikunnan vuoden 1955 toimintakertomuksessa todetaan, että kyseinen esitelmätilaisuus antoi sysäyksen maanpuolustushenkiseen työhön liittyville hallituksen toimenpiteille.

Saadakseen toiminnalleen näkyvyyttä ja parantaakseen imagoa, Kadettikunta järjesti näyttävät 40-vuotisjuhlallisuuudet keväällä 1961. Tällöin muun muassa naulattiin Kadettikunnan ensimmäinen oma lippu juhlavuosikokouksessa Kadettikoululla. Päiväjuhla järjestettiin Helsingin Yliopiston juhlasalissa, ja tilaisuutta kunnioitti läsnäolollaan Tasavallan presidentti Urho Kekkonen.

Uusia tuulia ja osaltaan yhdistystoimintaa alati leimaavia vaikeuksia koettiin myös 1960-luvulla ja silloin keskusteltiin laajasti Kadettikunnan olemassaolosta. Jäsenistön innostuskin alkoi osin turtua. Toimihenkilöitä ei enää oikein meinannut löytyä joissakin kadettipiireissä. Lisäksi monet näkivät Kadettikunnan ja Upseeriliiton tekevän päällekkäistä toimintaa. Alkoi myös esiintyä mielenilmaisuja Kadettikuntaa kohtaan.

Savonlinnan kadettipiiri teki vuonna 1962 vuosikokousaloitteen Kadettikunnan ja Upseeriliiton yhdistämiseksi. Esitys tuli hallitukselle myöhässä, eikä sitä otettu kokouksessa käsiteltäväksi. Hallitus kuitenkin paneutui asiaan syvällisesti.

Kentällä olevien yksittäisten jäsenten tietous Kadettikunnan tehtävistä, tekemisestä ja mahdollisuuksista jäi vajavaiseksi – nuorempien upseerien osalta suorastaan hataraksi. Kadettikunnan toimintamuotoja tarkasteltiin kriittisesti vuosikokouksissa keväällä 1964 ja 1965. Kadettikunnan tulevaisuutta pohdittiin huolellisesti myös valtuuskunnassa 1966, ja se päättyi yksimielisesti ratkaisuun, ettei Kadettikunnan lopettamisella ole perusteita. Lainaus valtuuskunnan pöytäkirjasta: "Kadettikunnalla on jatkuvasti oma ulos- ja sisäänpäin suuntautuva tehtävänsä oikean maanpuolustushengen kehittäjänä ja ylläpitäjänä. Tässä työssään Kadettikunta nojautuu lähes 200 vuotta vanhoihin Haapaniemen Kadettikoulusta peräisin oleviin perinteisiin, joiden on jatkuttava. Kadettikunnan toiminnan perusteet ovat siis edelleen olemassa".

Kaikki jäsenet eivät kuitenkaan olleet samaa mieltä. Vihjattiinpa esimerkiksi *Kylkiraudan* numerossa 8/1966 nimimerkin "Eremos" kirjoittamassa keskustelunavauksessa Kadettikunnan lakkauttamistarpeestakin.

Everstiluutnantti Eero Korpikosken johdolla toiminut hallituksen työryhmä laati sittemmin suunnitelman Kadettikunnan toiminnan uudistamisesta. Koettiin, että toiminnan on muututtava sellaiseksi, että se herättää mielenkiintoa ja että yhteisöön halutaan kuulua. Työryhmän esityksen mukaisesti, muun muassa: "Kadettikunnan suorittaman asiallisen, reaalisen, totuudenmukaisen, terävän ja kiihkottaman maanpuolustusvalistuksen siirtämiseen kadun miehelle, opiskelijalle tai poliitikolle, jotka tarvitsevat sitä nyky-yhteiskunnassa kipeämmin kuin kadettiupseerit, tulee tapahtua jokapäiväisiä ja siten tehokkaita massatiedotusvälineitä käyttäen. Samalla se koskettaa yhdistyksen jäseniä, joka tuntee, että yhdistys tekee mielekästä työtä, se on hyväksyttävä ja sitä on siis kannatettava ja tuettava jäsenmaksuin ja hengentuottein".

Vielä kevään 1970 kevätkokouksessa käytiin tiukka keskustelu Kadettikunnan toiminnan jatkamisesta. Lahden kadettipiiri esitti Kadettikunnan yhdistämistä Upseeriliittoon. Keski-Suomen kadettipiiri puolestaan esitti, että Kadettikunta liittyisi Upseeriliittoon sen perinneosastona. Kolme muutakin aloitetta olivat saman suuntaisia. Sen sijaan Hämeenlinnan ja Vaasan kadettipiirit kannattivat Kadettikunnan pysymistä itsenäisinä. Lahden kadettipiiri veti sittemmin aloitteensa takaisin.

Hallitus toi kevätkokoukseen kolme vaihtoehtoa: 1. Kadettikunta puretaan, 2. Kadettikunta liittyy Upseeriliittoon järjestöjäsenenä ja 3. Kadettikunta jatkaa erillisenä järjestönä. Äänestyskierrosten jälkeen kolmas vaihtoehto sai suurimman kannatuksen – merkittävin enemmistöin.

Panostusta maanpuolustustyöhön

Kadettiipiirien toiminta oli vielä 1960-luvun alussa varsin vaatimatonta. Se rajoittui pääasiallisesti vuosipäivän viettoon ja joihinkin retkiin. Aktiivisiakin toimintapiirejä oli, esimerkiksi Helsinki, Suomenlinna, Hamina, Savonlinna, Pirkka-Häme, Kouvola, Pohjois-Uusimaa, Oulu ja Keski-Suomi. Toisaalta joillakin alueilla toiminta tapahtui myös upseerikerhon nimissä.

Oulun kadettiipiiri aloitti vuonna 1962 uusien, valmistuneiden upseerien vastaanoton pienin juhlallisin menoin. Pikkuhiljaa se laajeni, ja 1970-luvun alussa se oli ulotettu kaikkiin piireihin. Kadettiipiirit jatkoivat alueillaan vanhojen hautojen etsimistä ja kunnostamista. Oulussa otettiin käyttöön myös evp-jäsenten toiminta omana ryhmänään.

Savonlinnan kadettiipiiri huolehti Haapaniemen Kadettikoulun muistomerkistä ja opasteista muistomerkien alueelle. Helsingin kadettiipiiri kunnostautui muun muassa yhteistoiminnassa Kadettioppilaskunnan kanssa – kummikurssivierailujen merkeissä.

Suomalaisessa yhteiskunnassa tapahtui suuria muutoksia 1960-luvun lopulla. Maanpuolustusvastaisuus lisääntyi kansalaisten keskuudessa ja sai taakseen yhä uusia kansalaispiirejä ja järjestöjä. Keskustelua ja kirjoittelua maanpuolustusasioista käytiin lähinnä äärilaitojen edustamien tunteiden perusteella, jolloin faktat ja tietoon perustuvat näkemykset jäivät taka-alalle.

Laskevaan maanpuolustustahtoon vastaamiseksi heräsi Kadettikunnan jäsenistön keskuudessa ajatus perustaa järjestön yhdeksi toiminnalliseksi elimeksi niin kutsuttu Maanpuolustusaatteellinen jaosto. Jaoston puheenjohtajaksi tuli varapuheenjohtaja eversti Niilo Riuttala. Jaoston tehtävänä oli valistaa kansalaisia maanpuolustuksen asioista sekä kasvattaa ja edistää maanpuolustustahtoa mitä moninaisimmilla viestinnän keinoilla.

Työ konkretisoitui järjestämällä erilaisia maanpuolustusseminaareja, keskustelu- ja opetustilaisuuksia sekä lähettämällä Kadettikunnan jäseniä oppikouluihin jakamaan tietoisuutta maanpuolustuskysymyksistä, upseerin ja aliupseerin ammatista sekä varusmiespalveluksesta.

Kadettiipiirien edustajat osallistuivat maanpuolustusseminaareihin, jossa kehitettiin jäsenistön osaamista piiriorganisaatiossa hyödynnettäväksi. Seminaarien voidaankin katsoa antaneen hyvän startin Kadettikunnan maanpuolustusaatteelliselle työlle. Maanpuolustusjaosto lisäksi organisoi Kadettikunnan jäseniä kirjoittamaan eri alueiden lehtiin. Kadettiipiirit osallistuivat myös aktiivisesti alueensa messuille ja jakoivat siellä maanpuolustusta tukevaa materiaalia.

Maanpuolustustyöhön keskittymistä avitti myös yhteistoimintajärjestelyt Upseeriliiton kanssa. Maaliskuussa 1972 Kadettikunta ja Upseeriliitto antoivat julkilausuman, jossa määritettiin periaatteet järjestöjen toimialojen rajaamiseksi ja viitoitettiin suuntaviivat osin jo vakiintuneelle yhteistoiminnalle. Upseeriliitto keskittyi ensisijaisesti ammattiyhdistys- ja etujärjestötoimintaa. Kadettikunnan toimialueena olivat aatteellinen maanpuolustustyö ja perinnetoiminta. Tähän päivään mennessä sopimus on päivitetty kolme kertaa ja uusin on vuodelta 2015.

Viestinnän ja tiedottamisen vahva osaaminen alkoikin kantaa hedelmää. Jo 1970-luvulla Kadettikunta miellettiin kouluihin jalkautuneiden jäsentensä kautta merkittäväksi ja

luotettavaksi turvallisuuspoliittiseksi toimijaksi. Tässä etenkin kadetti-piireillä oli suuri merkitys, sillä ”kenttätyö” tehtiin piirijärjestön kattamissa maakunnissa.

Kadettikunnan työtä arvostettiin. Esimerkiksi puolustusvoimain komentaja, kenraali Lauri Sutela esitti ensimmäisenä komentajavuotenaan kirjallisen tervehdyksen vuoden 1974 vuosikokoukselle: ”Asettamalla toimintansa päämääriksi jäsenkuntansa ja koko kansan puolustustahdon lujittamisen on Kadettikunta ottanut vaativan ja samalla puolustusvoimien työtä erinomaisella tavalla tukevan tehtävän. Kadettikunnan viimeaikainen aktiivinen toiminta on osoittanut sen kykenevän sopeutumaan nykyaikaiseen, moniarvoiseen ja yksilökeskeiseen yhteiskuntaan ja noudattamaan päämäärätietoisesti maamme ja kansamme etujen mukaista linjaa”.

Kadetti-piirit aktivoituvat

1970-luvun alussa kadetti-piirit käynnistivät yhteistoiminnan muiden maanpuolustusjärjestöjen ja yhteiskunnallisten vaikuttajajärjestöjen tai niiden alaosastojen kanssa. Erityisesti voidaan mainita opettajajärjestöt sekä paikkakuntien historian ja yhteiskuntaopin opettajat.

Tärkeä asia oli myös, että perheetkin pääsivät osallistumaan. Monissa piireissä järjestettiin vierailuja ja yhteistilaisuuksia kuten retkeilyjä ja illanviettoja, joissa perheen, vaimon ja lasten mukanaolo oli joskus aivan ratkaisevaa. Muun muassa Helsingissä alettiin järjestämään ”iloista itsenäisyyspäivän iltaa”.

Haminan kadetti-piiri kunnostautui opetusmateriaalin tuottajana. Yli luutnantti Martti Haaviston puheenjohtajakaudella piirissä laadittiin vuonna 1976 *Turvallisuuspolitiikan opetuskansio*.

Helsingin kadetti-piiri järjesti vuonna 1977 Helsingin Yliopiston opettajainkoulutuslaitoksessa turvallisuuspolitiikan opintopäivän. Puhujina olivat muun muassa Jan Klenberg, Gustav Hägglund, Pentti Lehtimäki ja Wilhelm Steven. Tilaisuudessa opettajakokelaat saivat tarvitsemaansa tietoa turvallisuuspolitiikasta sekä eväitä tulevalle opettajanuralleen.

Vaasan kadetti-piirissä aloitettiin myös puheenjohtajansa majuri Olavi Wetterstrandin johdolla vuonna 1977 maanpuolustusaatteen levittäminen opettajien keskuudessa. Vaasassa järjestettiin muun muassa turvallisuuspoliittinen opintopiiri, jossa kymmenen illan aikana syyskuusta marraskuuhun oli luento ja sen jälkeen keskustelutilaisuus.

Etelä-Karjalan piiri järjesti vuonna 1977 niin ikään seminaarin alueensa opettajistolle. Huomattavaa on, että luennoitsijat olivat alueella olevien joukko-osastojen komentajia. Lahden kadetti-piirissä turvallisuuspolitiikan tilaisuuksien lisäksi se suunnitteli ja valmisteli vuoden 1977 aikana turvallisuuspolitiikan opetuskansion.

Pirkka-Häme järjesti vuonna 1978 Tampereen Härmälän lentokentällä avoimien ovien päivän. Koulunuorisolle tarkoitettuun päivään osallistui 2200 nuorta. Lapin kadetti-piiri järjesti vuonna 1978 Rovaniemen alueen opettajille turvallisuuspolitiikan opetustilaisuuden. Hämeenlinnan kadetti-piiri seminaarin opettajille. Joensuun kadetti-piiri korkeakoulun harjoituskoulun opettajille.

Ja näin vuodet vierivät eteenpäin. 1990-luvun puoliväliin mennessä tilaisuuksia oli järjestetty vuodesta 1975 alkaen lähes 14 000 kappaletta ja vuoteen 2023 mennessä noin 32 000 kappaletta.

Kadettiipiirinen toiminta on ollut kiinni valitusta piirihallituksesta ja erityisesti puheenjohtajan aktiivisuudesta ja innostavuudesta. Yleensä samat piirit ovat olleet aktiivia, tarkasteltiinpa mitä ajanjaksoa tahansa. Tässä suhteessa aktiivisimpia kadettiipiirejä ovat olleet Lahden ja Pirkka-Hämeen (Pirkanmaa) kadettiipiirit.

Kadettiipiirit maakunnallisiksi

1990-luvun alussa käynnistettiin Kadettikunnan sääntöjen uudistamisprosessi ja vuoden 1992 vuosikokoukseen tuotiin uudet säännöt käsiteltäväksi. Useat jäsenet halusivat uudistaa Kadettikunnan piirijakoa ja lisäksi koettiin tärkeäksi selvittää, miten 1.1.1993 voimaan tullut Puolustusvoimien aluejako vaikuttaa silloisten 26 kadettiipiirin toimintaan. Puolustusvoimien muutosten osalta pelot osoittautuivat turhiksi.

Organisaatiouudistuksen päämääräksi asetettiin sellaisen kadettiipiirin muodostaminen, joilla oli aktiivien järjestötoiminnan mahdollistama jäsenmäärä ja joiden toimintakeskuksena oli joukko-osasto tai varuskunta. Toinen johtava periaate oli, että yksityinen jäsen sai liittyä mihin kadettiipiiriin halusi. Kadettikunnan säännöt hyväksyttiin vuoden 1993 kevätkokouksessa ja otettiin heti käyttöön. Sääntöjen rekisteröinti viivästyi, koska rekisteriviranomainen vaati sääntötekstiin joitain täsmennyksiä. Patentti- ja rekisterihallitus rekisteröi säännöt 24. huhtikuuta 1995.

Kadettiipiirien lukumäärää päätettiin supistaa kahdella, ja kadettiipiirien nimissä pyrittiin maakunnallisuuteen. Lausuntokierroksen jälkeen nimeämisperiaatteesta joustettiin Helsingin, Hankoniemen, Oulun ja Turun osalta.

Vuoden 1993 alusta Kadettikuntaan kuului 24 piiriä, joiden nimiksi tulivat: Etelä-Häme, Etelä-Karjala, Etelä-Kymi, Etelä-Lappi, Etelä-Satakunta, Etelä-Savo, Hankoniemi, Helsinki, Itä-Uusimaa, Kadettioppilaskunta, Kainuu, Kanta-Häme, Keski-Suomi, Länsi-Uusimaa, Oulu, Pirkanmaa, Pohjanmaa, Pohjois-Karjala, Pohjois-Kymi, Pohjois-Lappi, Pohjois-Satakunta, Pohjois-Savo, Päijät-Häme ja Turku.

Vuoden 1993 aikana tehtiin vielä rajoihin ja nimiin pieniä muutoksia. Kuusi kuntaa siirrettiin Pohjois-Satakunnasta Pirkanmaan kadettiipiiriin ja Päijät-Hämeen kadettiipiirin nimi palautettiin jäsenten esityksestä Lahden kadettiipiiriksi.

Seuraavat muutokset tehtiin kadettiipiirien rajoihin vuonna 1999, ja ne olivat sotilasläänien aluemuutosten seurauksia. Tällöin Oulun, Kainuun, Pirkanmaan sekä Lahden kadettiipiirien alueet kasvoivat.

Kadettiipiirien organisaatio onkin sen jälkeen pysynyt lähes ennallaan. Pieniä muutoksia on toki tapahtunut. Kadettioppilaskunta on palautunut Kadettitoverikunnaksi. Itä-Uudenmaan kadettiipiirin toiminta purettiin Helsingin ilmatorjuntarykmentin toiminnan lakkauttamiseen Tuusulassa ja sen alue liitettiin Helsingin kadettiipiiriin vuonna 2009. Viimeisimpänä muutoksena on Etelä-Hämeen kadettiipiirin toiminnan purkaminen vuoden 2024 alusta ja sen toiminta-alueen liittäminen Kanta-Hämeen kadettiipiiriin. Vuonna 2024 Kadettikuntaan

kuuluu 21 alueellista kadettiipiiriä ja Kadettitoverikunta, joka on ollut vuodesta 2006 alkaen oma rekisteröity yhdistyksensä.

Toimintaprosesseja kehitetään

Kadettikunta ja kadettiipiirit ovat koko historiansa ajan eläneet ajassa. 2000-luvun alussa terävöitettiin Kadettikunnan toimintasuunnitelman valmistelua. Suunnitelmaan sisällytettiin muun muassa selkeämmät tavoitteet toimintavuosille.

Niukkojen taloudellisten resurssien vuoksi kadettiipiirien toiminta ja talous on jouduttu joka vuosi suunnittelemaan tiukkojen kehysten puitteissa. Kadettiipiirit ovat saaneet käyttönsä osan jäsenmaksusta – niin sanottuna piiritukena. ”Tarkan markan” ajoista huolimatta kadettiipiirien toiminta on pystytty ylläpitämään varsin laaja-alaisena.

Puolustusvoimien organisaation supistukset ovat aiheuttaneet haasteita kadettiipiireille tila- ja tukiasioissa. Kadettiipiirien ja joukko-osastojen sekä Puolustusvoimien aluetoimistojen yhteistoimintatarve on lisääntynyt. Useat kadettiipiirien toiminnassa on aiempaa enemmän yhteistoimintaa muiden alueen maanpuolustusjärjestöjen kanssa. Myös yhteistoiminta alueen Upseeriliiton paikallisosaston ja Upseerinkerhon kanssa on tavanomainen ratkaisu useassa kadettiipiirissä.

Strateginen suunnittelu on niin ikään muotoutunut kunkin aikakauden trendien mukaisesti. 2000-luvun alussa puheenjohtaja, kenraalimajuri Heikki Tillanderin johdolla tehdyssä työssä yksinkertaistettiin 10- ja 3-vuotissuunnitelmia. Uutta tässä prosessissa oli, että kaikki jaostot sitoutettiin valmisteluun aikaisempaa laajemmin ja 3-vuotissuunnitelmassa kuvattiin strategian toimeenpano entistä tarkemmin tuleville vuosille. Vuonna 2007 käynnistetyssä strategia työssä puheenjohtaja, kenraalimajuri Juha-Pekka Liikola painotti, että toiminnan on perustuttava taloudellisiin ja henkilöstövoimavarojen asettamiin realiteetteihin.

2010-luvun suunnittelukierroksella otettiin käyttöön SWOT-analyysi ja kadettiipiirit otettiin mukaan suunnitteluprosessiin entistä tiiviimmin. Kadettiipiirit tarkastelivat asiaa oman alueensa ja toimintaedellytysten kautta ja laativat piirianalyysin. Strategiatuotteiden synteesi muodostettiin Kadettikunnan hallituksen ja kadettiipiirien strategiaseminaareissa.

2010-luvulla otettiin isoja askelia Kadettikunnan viestinnässä, ja aktiivisesti kehitettiin sekä nykyaikaistettiin Kadettikunnan sisäistä ja ulkoista viestintää. Hallituksessa tiedotusjaoston nimi muutettiin viestintäjaostoksi. Viestinnän strategiaa valmisteltiin erityisesti everstiluutnantti Mika Kalliomaan ja everstiluutnantti Vesa Valtosen asiantuntijuudella, ja viestinnän teesit ja perusviestit tehtiin osana strategiatyötä ja hyväksyttiin vuonna 2014. Nämä linjaukset ovat hyvin kantaneet tähän päivään asti: *Kadettiupseerit yhteiskunnan palveluksessa*, josta muodostui myös Kadettikunnan teema useaksi toimintavuodeksi eteenpäin.

Kadettikunta tänään

Tämän päivän Kadettikunta ja kadettiipiirit sen osana toimivat määrätietoisesti.

Kadettikunnan toiminnalla vahvistetaan kadettiupseeriston yhteenkuuluvuutta, aatteellista lujutta ja perinteisiin rakentuvaa suomalaista upseerihenkeä niin kotimaan kuin ulkomaan

tehtävienkin osalta sekä ylläpidetään kadettiupseeriston arvostusta ja asemaa yhteiskunnassamme. Toiminnalla tuetaan kadettiupseeriston asiantuntijuutta, kuten myös verkottumista turvallisuuden ja maanpuolustuksen kentässä.

Kadettiupseerit vahvistavat toiminnallaan kansalaisten maanpuolustustahtoa jakamalla oikeaa tietoa Suomen turvallisuuspolitiikasta ja maanpuolustuksesta sekä kokonaisturvallisuudesta. Kadettiupseerit ylläpitävät arvokeskustelua jäsenkuntamme keskuudessa sekä vaalivat upseeriperinteitä ja -tapoja. Kadettikunta vaalii myös veteraanien perintöä perinneaikaan siirryttäessä.

Kadettiipiirien toiminta on moninaista ja aktiivisuudeltaan vaihtelevaa. Kadettiipiirit tekevät laajalti maanpuolustustahtoon vaikuttavaa maanpuolustustyötä, erityisesti nuorten, koululaisten ja opettajien keskuudessa. Viime vuosien mittavimmat yksittäiset maanpuolustusaatteelliset tilaisuudet on järjestetty Kouvolassa, jossa Pohjois-Kymen kadettiipiiri, Kouvolan kaupunki ja Kouvolan varuskunnan joukot ovat järjestäneet joka toinen vuosi koululaisten itsenäisyyspäivän juhlatilaisuuden Kouvolan jäähallissa. Tapahtumaan on osallistunut noin 3 000 koululaista ja opettajaa.

Yksittäiset jäsenet edistävät ansiokkaasti Kadettikunnan päämääriä esiintymällä asiantuntijoina julkisuudessa ja mediassa sekä pitämällä esityksiä monipuolisille kuulijakunnille.

Kadettikunnan suuntaviivat tulevaisuudelle ovat selvät. Kadettikunta on kadettiupseerien ja kadettien maanpuolustusaatteellinen yhteisö. Kadettikunta on aktiivinen ja arvostettu yhdistys, joka vaikuttaa ja elää ajassa. Voimme luottavaisin mielin katsoa tulevaisuuteen.

Constantem Decorat Honor.